

Consells per fer un treball de classe o de recerca

Aquí trobaràs un seguit de consells que et poden ajudar a fer un treball de classe o de recerca. Aquestes orientacions són les següents:

- definir el tema,
- on i com buscar informació sobre el tema,
- què faig amb tota la informació,
- presentació del treball: part escrita i part oral .

Definir el tema

Quan hakis de fer qualsevol treball és essencial que sàpigues quin tema vols tractar. Molts cops, els treballs que fas ja estan definits i només has de buscar informació sobre el tema que el professor ha dit. En canvi, en els treballs de recerca el tema l'has d'escollir lliurement.

En el moment d'elegir el tema del teu treball pots tenir en compte els següents aspectes:

- escollir un tema personal i que tingui un interès especial per a tu,
- escollir un tema que et desperti curiositat o et cridi l'atenció,
- escollir un tema relacionat amb allò que vulguis estudiar.

És important que triïs un tema que et motivi i t'agradi, així la feina no serà tant feixuga i reflectiràs el teu entusiasme i originalitat en el treball final.

Un cop seleccionat el tema, caldrà que et plantegis:

1. Què conec sobre el tema? Abans de buscar informació, fes un esquema de tot allò que saps del tema per tal de conèixer des d'on parteixes,
2. Fes una primera aproximació del tema consultant enciclopèdies generals i temàtiques,
3. Defineix clarament el tema. Un sol tema pot tractar-se des de diferents punts de vista. Per exemple, el tema estriat és *les dones*. *Les dones* és un tema molt ampli, així et pots plantejar tractar el tema de les dones

des del punt de vista de l'art (*Les dones i la seva pintura*), o les dones des del punt de vista polític (*Representació de la dona en el poder*), o les dones i la societat (*Quin paper juga la dona a la societat occidental*), els drets de la dona (*Explotació de la dona i la defensa dels seus drets*), etc. A vegades, també et pot servir acotar l'abast espai/temps. Per exemple, *Dones escriptores del segle XXI en la societat catalana*,

4. Decideix el mètode d'investigació que faràs servir en el treball. Pots plantejar-te un treball experimental (exposes una hipòtesi, experimentes, presentes les dades i extreus conclusions) o bé un treball més teòric (recopilació de dades, comparació i conclusió),
5. Prepara't un esquema provisional del treball i planifica't el temps que disposes per dur-lo a terme.

Per tant, abans de començar a buscar informació, assegura't que:

- tens el tema ben definit, tenint en compte on i en quin moment el situes i dins de quin àmbit,
- saps què vols saber i quins aspectes vols tractar del tema: possibles incògnites que vols esbrinar, possibles relacions amb altres matèries, paraules claus o conceptes que cal definir,
- tens un esquema general de com enfocaràs el tema.

Tot això, et pot anar bé per definir allò que realment busqués i facilitar-te tota la tasca de recerca d'informació.

On i com buscar informació sobre el tema

Com ja saps, avui en dia, existeixen molts mitjans on buscar informació. De fet,

Internet a suposat un gran canvi en l'accés a la informació.

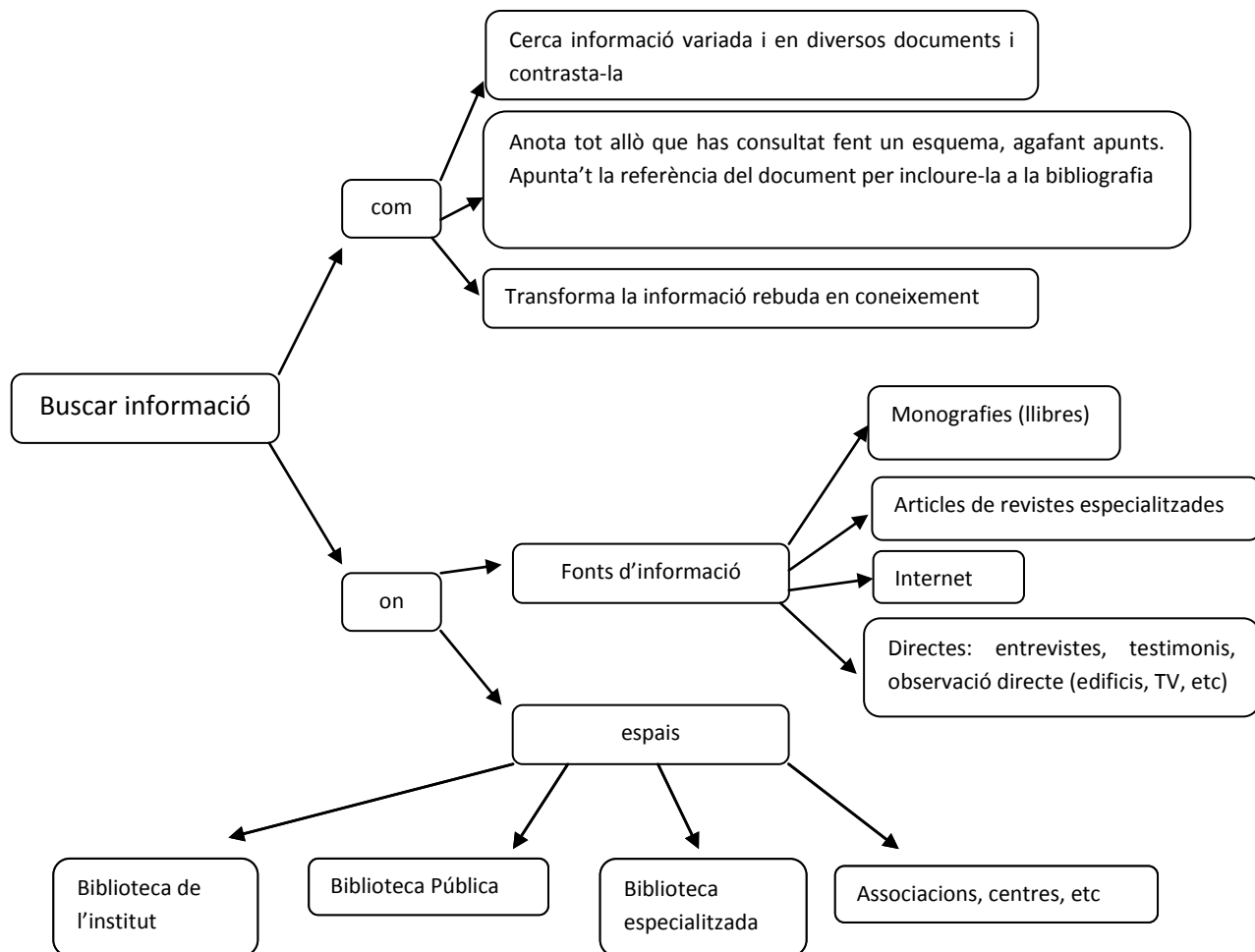
Sovint aquest mitjà comporta un excés d'informació, que fa que no sapiguem com començar a buscar sobre el tema que ens interessa i ens troben una mica perduts dins tota

aquesta abundància informativa.

També ens pot costar saber quina de tota aquesta informació és adequada i fiable.

Per això, com que ja saps el tema que vols fer, caldrà que et proposis on pots trobar la informació i com la tractaràs per tal de començar a escriure el treball.

L'esquema que et trobaràs a continuació, et pot servir com a punt de partida per començar a fer el teu treball.

Caldrà tenir en compte el tipus d'informació que necessites. No pots conformar-te amb el primer que trobis, ja que està en joc la qualitat del teu treball. El teu treball s'ha de basar en el rigor acadèmic i fiabilitat, per aquest motiu és molt important que consultis els documents adequats. Intenta obtenir documents que ofereixen diferents perspectives i enfocaments al teu tema.

La informació la pots obtenir de diverses llocs:

- Monografies: són treballs o estudis sobre un aspecte concret de qualsevol disciplina humanística o científica. És a dir, una monografia és una obra temàtica fruit d'un procés intel·lectual: hi ha una investigació, una descripció, un recull de dades o de resultats, una valoració i una conclusió. Per tant, es pot dir que les monografies són documents que aporten coneixement.

És interessant que abans de llegir una monografia examinis la introducció o presentació, el sumari i/o l'índex i la conclusió, per poder esbrinar si l'abast temàtic s'adequa a les teves necessitats.

- Articles de revistes especialitzades o científiques: les revistes que estan dedicades a un tema en concret aporten una informació molt valuosa, ja que

aquesta està escrita per professionals i tracten de qüestions molt recents i actuals. El sumari de les revistes et pot ser útil per saber si la informació t'interessa. Molts articles d'aquestes revistes van acompanyats d'un resum, on hi trobaràs les idees principals de l'escrit.

- DVD's documentals: els documentals temàtics també aporten informació útil, tot combinant l'explicació teòrica en imatges. És important que esbrinis qui ha fet el documental (la BBC, TV3, etc.) ja que sol ser garantia d'una feina ben feta.

- Internet: a la xarxa hi trobaràs un munt d'informació que et pot interessar. Els cercadors com *google* són l'eina de cerca més generalitzada i funcionen molt bé quant busques alguna cosa molt puntual i concreta. Però, en aquest cas, la informació que necessites és temàtica i caldrà que la teva cerca sigui més acurada.

Els consells que pots seguir per obtenir informació segura a Internet són consultar:

1. Webs institucionals i corporatives: són aquelles webs creades per institucions, organismes i/o associacions especialitzades en un tema. Són planes web que presenten informació molt fiable i actualitzada. Per exemple, si fas un treball sobre *l'Eutanàsia* pots consultar la plana web a l'associació "Dret a morir dignament", on entre altres aspectes, hi ha informació sobre el testament vital, es defineixen conceptes com l'eutanàsia, la mort assistida, etc.
2. Portals especialitzats: són webs especialitzades que es configuren com a portes d'accés a un àmbit temàtic concret. Permeten accedir a un llistat seleccionat de recursos sobre una matèria. Estan realitzades per experts i presenten informació organitzada i seleccionada. Per exemple, si el tema del teu treball és *Internet com un recurs educatiu*, podries consultar portals especialitzats en educació, com ara Edu3.cat, on t'ofereixen un conjunt d'enllaços webs sobre les diverses assignatures de primària i secundària per poder treballar alumnes i professors a les aules.
3. Biblioteques digitals: són una font d'informació que proporcionen recursos digitals seleccionats i organitzats temàticament per facilitar-ne la seva consulta. Es tracta de llistats o bases de dades de recursos electrònics d'accés obert i de pagament, classificats per temes.

- Fonts orals: també hauràs de tenir en compte la informació que pots extreure de les entrevistes, relats d'experiències viscudes, conferències, etc.

Tots aquest documents, exceptuant les fonts orals, els pots trobar a les biblioteques. Pots anar a la biblioteca de l'institut, a la biblioteca pública i, fins i tot, a la biblioteca Nacional i a les biblioteques universitàries. També pots anar a les biblioteques especialitzades d'associacions, institucions o centres concrets. Per exemple, si busques informació sobre la SIDA, et pot anar molt bé visitar la seva associació i consultar la biblioteca. Hi pots trobar

informació molt diversa sobre la SIDA en aspectes legislatius, programes de prevenció, estadístiques, fulletons, etc.

Quasi totes aquestes biblioteques disposen d'un catàleg en línia que el pots consultar abans de desplaçar-te. A més a més, hi trobaràs professionals que et poden ajudar en la cerca d'informació.

La majoria dels catàlegs es basen en els mateixos criteris de cerca. És a dir, per saber que té una biblioteca pots buscar en el seu catàleg per autor, per títol o matèria. Tot dependrà del que tu necessitis. Si necessites trobar un llibre en concret, fas la cerca al catàleg pel títol. Si necessites saber tots els llibres que disposen les biblioteques públiques sobre un autor, fas la cerca pels cognoms i nom de l'autor. En canvi, si el que vols saber és que tenen sobre un tema com ara la botànica, fas la cerca per matèria.

Segons el tema del teu treball, també et pot ser útil visitar hemeroteques i arxius. En les hemeroteques hi trobaràs, exclusivament, diaris i revistes, en format paper i electrònic. En els arxius hi pots trobar documents privats d'un personatge il·lustre, d'una societat o empresa. Abans de visitar aquests centres, és aconsellable que t'assessoris sobre les condicions d'ús i accés del servei.

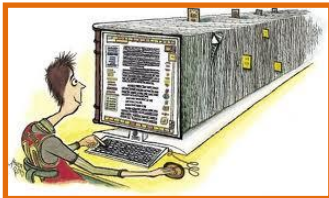
És evident, que un dels altres llocs on pots trobar tots aquest documents és a la xarxa, on la gran majoria de documents estan en format multimèdia i hipertext. A més de seguir les pautes que anteriorment s'han citat alhora de consultar Internet, és millor que ja t'hagis documentat i parteixis d'una certa base per poder contrastar la informació i poder fer cerques més acurades.

A mesura que vas consultant diferents tipus de documents, et pot anar molt bé seguir unes pautes per estriar de tot allò que consultes el que creguis que necessites i et pugui anar bé pel teu treball:

1. l'actualitat, és a dir, intentar esbrinar quant fa que s'ha publicat el llibre o s'ha revisat els continguts webs,
2. escull allò que entenguis,

3. intentar saber si l'autor o la font són fiables (biografia dels autors –escriu a diaris importants, ha obtingut algun premi), consulta la bibliografia, comprovar-ho en enciclopèdies, etc.)

Què faig amb tota la informació

Un cop tens recopilat tots els documents que necessites pel teu treball, comença la tasca de llegir i comprendre tots els textos.

És important disposar de temps i anar resolent tot allò que no entenguis, indagant en diccionaris, enciclopèdies o preguntant al professor.

Per tal de recordar tota la informació que vas llegint, pots elaborar una fitxa de cada document, anotant les seves dades bibliogràfiques (títol, autor, editorial, adreça web, etc.) i les idees principals que s'exposen. Intenta fer un resum de cada document, escrivint la intenció de l'autor i el seu enfocament. Apunta les idees que et semblen originals i que et criden l'atenció. Copia les frases literals que creguis que et poden ajudar explicar una idea, tot apuntant-te el número de pàgina (aquestes frases poden esdevenir les cites que inclouràs en el treball).

Un cop llegida tota la informació, podràs saber si:

- has aconseguit diferents enfocaments sobre el teu tema,
- si has assolit l'objectiu de la teva investigació,
- si has trobat les respostes a tot allò que volies saber,
- si pots incloure alguna idea nova que has descobert.

A partir d'aquí, hauries recollir totes les fitxes i comparar les idees que hi has escrit, tot destacant els conceptes en comú i els diferents.

Un cop feta tota aquesta tasca, ja pots perfilar de forma més concreta l'estructura o guió del contingut del teu treball i començar a redactar-lo.

En el moment de redactar el text has d'intentar explicar amb les teves paraules tot el que has llegit. Es tracta de transformar tota la informació rebuda en

coneixement. Caldrà que exposis les idees de forma natural i ordenada, seguint una seqüència lògica.

Depenent del teu treball, et pot anar bé distribuir el tema en grans apartats i desenvolupar els conceptes i arguments de forma jeràrquica.

Si mostres diferents punts de vista, caldrà que els enumeris, els expliquis i indiquis les avantatges i inconvenients de cada postura. Tot això et pot servir per extreure'n una opinió personal, útil per a la conclusió del treball.

També et pot servir tenir clar com s'ha de presentar un treball, per estructurar i organitzar les idees.

Recorda tenir cura en el redactat. És important la forma i l'estil del teu treball. Aquest és un procés laboriós i pot requerir cert temps. Fes tots els esbossos necessaris abans de donar-ho per bo. Has de pensar que la persona que et revisi el treball és un destinatari culte i suposadament desconexedor del teu tema. Això farà que no donis per suposat que el què expliques no cal argumentar-ho.

Presentació del treball: part escrita i part oral

Presentació escrita

Quant fas un treball de recerca estàs creant el que tècnicament s'anomena un treball acadèmic.

El treball acadèmic es caracteritza per desenvolupar, per escrit, un tema de forma rigorosa i fiable. Això implica l'argumentació del tema mitjançant les opinions o dades concretes que has recollit, amb un cert ordre i objectivitat en l'exposició de les idees.

1. Parts del treball de recerca

Una de les característiques del treball acadèmic és que té unes parts molt pautades: la introducció, cos del treball, la conclusió i bibliografia. A més a més d'aquestes parts, també és aconsellable que incloguis una coberta, un sumari i annexes.

A continuació, hi trobaràs una breu explicació de les parts que ha de tenir un treball.

Coberta

La coberta és el primer full de teu treball i caldrà que hi figuri:

- el tipus de treball: treball de recerca, treball de matemàtiques...
- el títol del teu treball,
- el teu nom i cognoms,
- el nom del tutor del teu treball,
- el curs, la població i la data.

És opcional el fet de posar-hi alguna fotografia. Tot dependrà del teu estil i gust personal. Bo i així, intenta ser discret i evita fotografies de colors molt estridents. Cal una mica de seriositat.

Sumari *versus* índexs

Està molt estesa la confusió que existeix entre un sumari i un índex.

Un sumari és la relació d'apartats d'una obra ordenats segons l'ordre d'aparició. És a dir, són els anunciats que donen estructura al teu treball i que et serveixen per explicar el tema. En el moment de confeccionar un sumari hauràs de fer constar les pàgines on es troba l'anunciat en concret. Els sumaris, quasi sempre, es posen al principi del treball.

En canvi, un índex és una llista de termes extrets del contingut d'una obra, ordenada alfabèticament. Els termes que fas aparèixer en l'índex hauran d'anar acompanyats de la pàgina o pàgines on es troba el terme dins del teu treball. A vegades els termes de l'índex porten una breu definició. Els índexs sempre es troben al final del treball.

Introducció

La introducció serveix, bàsicament, per presentar, de forma breu, el tema del teu treball.

És important que en la introducció exposis de forma clara tan el tema a desenvolupar com el pla de treball que has seguit. Intenta transmetre que el teu treball serà interessant, ric en idees i ben organitzat. En la introducció hi pots incloure:

- els motius que has tingut per fer aquest treball,
- de quina idea parteixes (hipòtesi: què vols demostrar amb el teu treball)
- la definició del tema o precisar idees fonamentals,
- explicar l'abast del treball,
- exposa el teu pla de treball: quin mètode has fet servir per elaborar el treball,
- les parts en què has dividit el treball.

El cos de l'obra

El cos de l'obra és el desenvolupament del tema del teu treball. En aquesta part és on hauràs de reflectir la teva capacitat per exposar els coneixements adquirits recolzant-te amb les dades i cites d'autors. També posaràs a prova la teva habilitat per expressar les teves idees a través d'una argumentació clara, lògica i ordenada.

El cos d'un treball de recerca el formen els capítols, apartats i subapartats en què desglosses les teves hipòtesis, idees, verificacions, argumentacions, dades, comparacions, etc.

Pots començar per un capítol més general com: què es sap sobre el tema, com es defineix, quina és la seva evolució... És la part més teòrica del teu treball, però alhora serveix per delimitar i exposar els coneixements que existeixen sobre el tema.

A continuació, pots exposar la idea que vols demostrar en el teu treball i comentar què fas per buscar respostes i quins resultats obtens. Finalment interpretes i analitza totes les dades recopilades.

És en aquesta part on pots acompanyar el text de cites, peus de pàgina, gràfiques, fotografies, plànols... Recorda sempre de fer un breu comentari i citar la font d'on has extret aquest material.

Conclusió

La conclusió és una valoració de tot el treball que has realitzat. La conclusió ha de tenir un contingut propi i no ha de ser una repetició o resum de les idees que ja has expressat en el cos del treball.

En la conclusió pots englobar aspectes com ara:

- si has trobat les respostes a la teva pregunta inicial (allò que volies demostrar),
- quina opinió personal extreus de tot el que has investigat,
- què has après i si et servirà per alguna cosa en un futur,
- quines sorpreses o dificultats has trobat.

Bibliografia

La bibliografia és un inventari de tots els materials consultats i citats en el cos del teu treball, ordenat alfabèticament pel cognom de l'autor.

Si tens algun dubte de com s'ha de fer una bibliografia, pots consultar el bloc de la biblioteca on trobaràs la forma correcta de citar els documents.

Annexes

Els annexes són elements addicionals que s'exclouen del text del cos del teu treball i aporten informació complementaria. Com annexes es pot incloure material molt divers, com ara: qüestionaris d'enquestes, textos legals, fulletons, reproducció integral d'una entrevista, mapes conceptuals, quadres cronològics, etc.

2. Pautes en la presentació

Aquí trobareu un seguit d'indicacions que cal tenir present en el moment de

presentar un treball. El tipus de lletra, l'interlineat, la paginació, les cites, els marges, la redacció, l'ortografia... són essencials per donar qualitat i seriositat al teu treball. A més, són aspectes que poden perjudicar o millorar la nota final del teu treball.

Consells pel que fa a la forma:

- esbrina com has de donar el treball: per norma general, els treballs s'entreguen en format paper. En el cas dels treballs de recerca, a més de la còpia en paper, també s'ha de lliurar una còpia en suport informàtic,
- la còpia informàtica es recomanable que la gravis en un CD en un sol document i en format pdf. En la caràtula o el sobre del CD hi has d'escriure les mateixes dades que figuren a la coberta del teu treball: el tipus de treball, el títol, el teu nom i cognoms, el nom del tutor del teu treball i el curs, població i data,
- la còpia en paper és en DIN A-4 imprès per una sola cara,
- hauràs d'escriure el text a doble espai, tenint en compte que les cites¹ que incloguis d'un autor les hauràs de destacar utilitzant l'espai senzill,
- els marges esquerre i dreta els hauràs de fer de 2 màxim 3 cm i de 2,5 a 3 cm el superior i l'inferior,
- sempre has de numerar les pàgines del teu treball. La coberta, sumari i annexes no es numeren. També hi pots incloure encapçalaments o peus de pàgina,
- esbrina el límit de pàgines. En els treballs de recerca s'aconsella que no es superi un màxim de 50 pàgines,
- el tipus de lletra que facis servir en el treball sempre ha de ser la mateixa. Normalment, s'aconsella utilitzar una lletra estàndard, tipus Arial o Times, de 11 o 12 punts,
- el treball l'has d'entregar degudament enquadrant perquè no es perdin fulls i per facilitar-ne la seva lectura.

Consells pel que fa a la redacció:

- és recomanable que utilitzis un llenguatge amè i entenedor. Intenta escriure de forma objectiva i ordenada. Evita ser repetitiu i

fes ús dels sinònims,

¹ Si tens algun dubte de com s'ha de fer una citació dins d'un text, pots consultar el bloc de la biblioteca on trobaràs la forma correcta de fer-ho.

- utilitza tecnicismes, és a dir, termes específics del teu tema,
- al treball no ha d'haver-hi faltes d'ortografia ni tampoc faltes de tipus sintàctic que en dificultin la comprensió. Fes ús del corrector de l'ordinador, revisa el què has escrit i si ho creus necessari, busca ajuda, per tal d'entregar el teu treball sense errors,
- tingues cura dels signes de puntuació,
- qualsevol altre mena de material que hagi d'entregar, a part del treball escrit, ha d'anar correctament presentat perquè no es trenqui o es faci malbé (a dins de carpetes, d'una caixa...) i identificat,

Part oral

Cada cop és més habitual que, a més de lliurar el treball per escrit, hagi de fer una presentació oral.

La presentació oral és un resum de tot el que has recollit en el teu treball escrit. Hauràs de sintetitzar i extreure les idees principals.

Per preparar-te la part oral del teu treball, hi ha dos elements claus:

- l'explicació del treball,
- el material gràfic que faràs servir per acompanyar l'explicació: presentacions per ordinador, diapositives, transparències, vídeos, CD-Rom, connexió a Internet, etc.

Si vols fer una bona presentació oral, segueix els consells següents:

1. Planifica't la presentació
 - l'explicació ha de ser clara i rigorosa i ha de resumir el teu treball. No facis únicament una lectura de les conclusions,
 - pensa quins mitjans tècnics pots utilitzar per acompanyar l'explicació,
 - recorda que disposes d'un temps limitat. En els treballs de recerca els temps d'exposició són 10 minuts,
2. Prepara't la presentació

- l'exposició ha de tenir les parts definides: introducció, nucli i conclusions,
- identifica i organitza les idees més importants,
- desenvolupa les transicions entre les diferents idees,
- escull exemples adequats per clarificar la presentació i fer-la més amena,
- prepara't la informació visual que acompanya l'explicació oral que facis,

3. Practica

- memoritza l'estructura i el desenvolupament general de la teva intervenció,
- assaja en veu alta i comprova que la durada de la teva presentació no sobrepassa el temps estipulat,
- assegura't que el material que has preparat sigui visualment atractiu i compatible amb els principals mitjans de reproducció,

4. Presenta

- intenta establir contacte visual amb els assistents,
- parla a poc a poc i amb un to de veu audible,
- mostra't relaxat i natural: si et deixes alguna idea per explicar del que t'has preparat, pensa que només ho saps tu, segurament els teus oients no ho notaran,
- centra't en explicar allò fonamental i exposa la conclusió de forma convincent.

Bibliografia

Per més informació pots consultar a la biblioteca els següents llibres:

- **CALERO HERAS, José.** *De la letra al texto: taller de escritura.* Octaedro, 1996. ISBN 84-8063-015-9.
- **CASTANY, Daniel.** *La cuina de l'escriptura.* Empúries, 1996 (Les Naus d'Empúries). ISBN 84-7596-399-4.

- **COROMINA, Eusebi** ; CASACUBERTA, Xavier ; QUINTANA, Dolors. *El treball de recerca: procés d'elaboració, memòria escrita i exposició oral i recursos. Guia de l'estudiant*. Eumo, 2000. ISBN: 84-7602-596-3.
- **COUTO, Manuel**. *Cómo hablar bien en público: comunicar, persuadir y convencer con palabras*. Gestión 2000, 2002. ISBN 84-8088-751-6.
- **FERRANADO PUIG, Emili**. *Fuentes orales e investigación histórica: orientaciones metodológicas para crear fuentes orales de calidad en el contexto de un proyecto de investigación histórica*. Ediciones del Serbal, 2006. ISBN 84-7628-500-0
- *El treball de recerca: metodologia, recursos i propostes pràctiques per elaborar i presentar pas a pas una recerca. Amb propostes per iniciar el treball a L'ESO*. Rosa Sensat, 2008. (Dossiers. Materials per a l'acció Educativa). ISBN: 978-84-95988-89-8.
- *El treball de recerca: quadern per a l'alumne. Amb propostes per iniciar el treball a l'ESO*. Rosa Sensat, 2008 (Dossiers. Materials per a l'acció Educativa). ISBN 978-84-95988-91-1.

Per Internet, pots consultar:

- *Una investigación de libro: guía práctica para estudiantes de doce a dieciocho años. Cómo hacer un trabajo original, bien documentado y respetuoso con los derechos de autor*. Disponible a: http://www.esdelibro.es/archivos/documentos/guia_alumnos.pdf
- *Una investigación de libro: hojas de trabajo. Guía práctica para estudiantes de doce a dieciocho años*. Disponible a: http://www.esdelibro.es/archivos/documentos/hojas_de_trabajo.pdf
- *Recerca.info: per ajudar-te a fer el teu treball de recerca* de la Universitat Abat Oliva CEU. Disponible a: <http://www.recerca.info/recerca/treball-de-recerca>